

37. Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu // Łowicz . – 1910. – № 22. – S. 258.
38. Posiedzenie 1-28 // Stenograficzne sprawozdania z trzeciej sesji piątego peryodu Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskie z roku 1885/6 – Lwów, 1886. – S. 737.
39. Szkic dziejów łowiectwa w Polsce. // Łowicz. – 1915. – № 21–22. – S. 162–163.
40. Statystyka ubitej zwierzyny // Łowicz – 1900. – № 5. – S. 67.
41. Sprawozdanie z czynności wydziału galicyjskiego Towarzystwa łowieckiego // Łowicz. – 1903. – № 12. – S. 144.
42. Wycieczka na Polesie // Łowicz. – 1921. – № 8. – S. 5.
43. Korespondencje // Łowicz. – 1909. – № 6. – S. 68.
44. Dwudziestopięcioletnią rocznicą // Łowicz. – 1903. – № 1. – S. 3.

*Проців Олег Романович – кандидат наук з державного управління, головний спеціаліст Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2017 р.

УДК 351

Ольга Червякова *

НОВА ПАРАДИГМА ОРІЄНТИРІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

*У статті пропонується нова парадигма орієнтирів публічного управління у вигляді дисциплінарної матриці. Побудована модель публічного управління на засадах механізму зворотного зв'язку у суб'єкт-суб'єктній взаємодії, що створює теоретико-методологічні засади для становлення науки публічного управління (**Public administration**) в Україні.*

Ключові слова: парадигма, публічне управління, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, зворотній зв'язок у суб'єкт-суб'єктній взаємодії, державне управління.

Червякова О. В. Новая парадигма ориентиров публичного управления.

*В статье предлагается новая парадигма ориентиров публичного управления в виде дисциплинарной матрицы. Построена модель публичного управления на основе механизма обратной связи в субъект-субъектном взаимодействии, что создает теоретико-методологические основы для становления науки публичного управления (**Public administration**) в Украине.*

Ключевые слова: парадигма, публичное управление, субъект-субъектное взаимодействие, обратная связь в субъект-субъектном взаимодействии, государственное управление.

Chervyakova O. V. The new public administration directions paradigm.

*The paper proposes a new paradigm of public administration guidelines in the form of a disciplinary matrix. Public management model is based on a feedback mechanism in the subject-subject interaction. This model can be regarded as a theoretical and methodological foundations for the development of public administration science (**Public administration**) in Ukraine.*

Keywords: paradigm, public administration, the subject-subject interaction, feedback to the subject-subject interaction, public administration.

«Окремий вчений може прийняти парадигму без доказу, йому не доводиться в своїй роботі перебудувати всю область заново, починаючи з вихідних принципів, і виправдовувати введення кожного нового поняття».

Т. Кун

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Зміна парадигм, що відбувається все частіше, є результатом швидкого розвитку науки і техніки. Як наслідок, формується суспільство з новими навичками, вміннями і здібностями. Так званий науково-технічний прогрес «виростив» суспільства інноваційного та інформаційного розвитку. Сучасне суспільство потребує стійкого розвитку і захисту від загроз. Вплив міжурядових, позаурядових і так званих надурядових організацій на розвиток громадянського суспільства в Україні і на взаємодію інституцій державної влади та інституцій громадянського суспільства створив підґрунтя для розвитку публічного управління, а для науковців – необхідність методологічного забезпечення цього процесу і становлення науки публічного управління в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основи побудови публічного управління як науки заклав Томас Вудро Вілсон [20], побудову класичної парадигми в публічному управлінні (**Public Administration**) досліджувала Патрісія Шілдс [17, 18]. Серед українських дослідників, які заклали концептуальні засади, теоретико-методологічні аспекти та передумови становлення публічного управління як науки, слід відзначити таких вчених: Атаманчук Г. [1], Бакуменко В. [2], Попов С. [2], Гаман П. [3], Нижник Н. [4], Олуйко В. [4], Оболенський О. [5], Ващенко К. [7], Сурмін Ю. [7], Князев С. [8], Молодцов О. [10] та інші.

Постановка завдання. У статті пропонується нова парадигма орієнтирів публічного управління на засадах механізму зворотного зв'язку у суб'єкт-суб'єктній взаємодії як теоретико-методологічні засади для становлення науки публічного управління (**Public administration**) в Україні.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, парадигма (від. греч. παράδειγμα, «приклад, модель, зразок») є сукупністю фундаментальних наукових уявлень, термінів, установок і т. п., що приймається і розділяється науковим співтовариством або більшістю його членів.

У своїй праці «Структура наукових революцій» Т. Кун визначає «парадигми» як термін, тісно пов'язаний із поняттям «нормальної науки». «...Вводячи цей термін, я мав на увазі, що деякі загальноприйняті приклади фактичної практики наукових досліджень – приклади, які включають закон, теорію, їхнє практичне застосування і необхідне обладнання, – все в сукупності дає нам моделі, з яких виникають конкретні традиції наукового дослідження...» [9].

Історичною передумовою і фундаментальною основою становлення публічного управління як галузі науки є наука «Державне управління», яка була започаткована у 1997 р. як новоутворена галузь «Державне управління» і включена наказом Вищої кваліфікаційної комісії України № 86 від 13.03.1997 р. до Переліку наукових спеціальностей. Черговим кроком у розвитку цієї наукової галузі було визначено спеціальності та їх паспорти, відкрилися магістратури, аспірантури і докторантури з підготовки за відповідними спеціальностями з державного управління, створено спеціалізовані вчені ради, фахові видання, здійснювалася організація науково-дослідної роботи, що сформувало теоретико-методологічні основи та інфраструктуру для цієї галузі науки.

На жаль, сьогодні галузь знань «Державне управління» повністю реформовано в галузь «Публічне управління та адміністрування». Детально зупинимось на публічному управлінні (**public administration**), що є, з одного боку, викликом часу, а з іншого – проекцією глобалізаційних процесів.

До речі, у країнах Західної Європи та США підготовка в академічній сфері здійснюється переважно за програмою (МРА) «магістр державного управління», і докторських ступенів у галузі публічного управління: доктор публічного управління (**the Doctor of Public Administration (DPA)**) та доктор філософії з публічного управління та адміністрування (**the Ph.D. in public administration**), де **public administration** з'явилося в науковому середовищі в XIX столітті. У багатьох країнах світу німецький вчений Лоренц фон Штейн визнається фундатором науки публічного управління. У 1855 році він стверджував, що публічне управління є наукою, тому що знання формується і оцінюється відповідно науковими методами [16].

У США засновником публічного управління визнається Вудро Вільсон. У 1887 році у статті «Дослідження адміністрації» він пише про публічне управління: «це є предметом

адміністративного дослідження, щоб виявити, по-перше, те, що уряд правильно і успішно може зробити, і, по-друге, як це може зробити ці правильні речі з максимальною можливою ефективністю і при мінімально можливій вартості або грошей, або енергії» [20].

Становлення науки Публічного управління в Україні вимагає перш за все формування теоретико-методологічних засад, побудованих на складових нової «парадигми публічного управління». Для побудови моделі дисциплінарної матриці розглянемо докладніші складові (орієнтири) парадигми публічного управління – інституції громадянського суспільства й державного управління.

Інституція – походить від латинського «*institutio*» – «пристрій, вказівка», У словнику української мови інституція визначається як установа, заклад; підрозділ установи, закладу [11]. І, водночас, людина – є головною інституцією громадянського суспільства.

З точки зору людиноцентризму людина – чи то індивід, чи то представник спільноти – завжди має бути метою і ніколи – засобом, це етичні принципи Канта [15].

Інститути громадянського суспільства сьогодні в Україні представлені громадськими об'єднаннями, релігійними, благодійними організаціями, творчими й професійними спілками та їх об'єднаннями, асоціаціями, організаціями роботодавців та їх об'єднаннями, органами самоорганізації населення, недержавними засобами масової інформації, іншими невідприємницькими товариствами та установами, легалізованими відповідно до законодавства [12].

Щодо інституцій державного управління, то вони представлені органами державної влади: голова держави або колегіальний орган, органи законодавчої, виконавчої і судової влади. В Україні – це Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та центральні органи виконавчої влади, місцеві адміністрації та інші органи державного управління в адміністративно-територіальних одиницях України; Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції; правоохоронні органи та силові органи.

Взаємодія інституцій державної влади та інституцій громадянського суспільства створила можливість суб'єкт-суб'єктних відносин між ними. Тобто, публічне управління (на відміну від державного управління, де методологічні аспекти державотворення будувалися на суб'єкт-об'єктних відносинах між владою та суспільством) пропонує впровадження нового підходу, де методологічні аспекти державотворення визначатимуться на взаємодії і рівноправності як органів влади (інституцій державної влади), так і суспільства (інституцій громадянського суспільства) в цілому.

Враховуючи зазначене, нову парадигму орієнтирів публічного управління можна представити у вигляді дисциплінарної матриці (Рис. 1).

$$\begin{vmatrix} a_{00} & a_{01} & \dots & a_{0m} \\ a_{10} & a_{11} & \dots & a_{1m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{n0} & a_{n1} & \dots & a_{nm} \end{vmatrix}$$

Рис. 1. Нова парадигма орієнтирів публічного управління у вигляді дисциплінарної матриці

Де,

a – результат взаємодії між інституціями громадянського суспільства й інституціями державного управління;

n – кількість інституцій громадянського суспільства;

m – кількість інституцій державного управління.

Механізм взаємодії між інституціями громадянського суспільства й інституціями державного управління можна представити як суб'єкт-суб'єктну взаємодію побудовану за принципом зворотного зв'язку між ними. За визначенням, даним у Вікіпедії, зворотній

зв'язок означає вплив результату функціонування системи на характер її подальшого функціонування [6].

У нашому випадку зворотний зв'язок розглянемо як механізм взаємодії.

Використовуючи нову парадигму орієнтирів публічного управління у вигляді дисциплінарної матриці (Рис. 1) на засадах механізму зворотного зв'язку побудуємо модель взаємодії інституції громадянського суспільства й інституції державного управління та представимо її як модель публічного управління (Рис. 2).

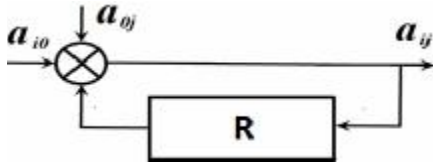

Рис. 2. Модель публічного управління на засадах механізму зворотного зв'язку

Де,

a_{oj} – інституції державного управління;

a_{i0} – інституції громадянського суспільства;

a_{ij} – результат взаємодії a_{oj} та a_{i0} ;

R – регулятор.

Як видно з рисунку, інституції державного управління та інституції громадянського суспільства входять до моделі, де мають суб'єкт-суб'єктну взаємодію через регулятор. Регулятор у даному випадку – це інструмент, який налагоджує, коригує та регламентує суб'єкт-суб'єктні відносини в механізмі зворотного зв'язку. Наприклад, регулятором може бути: нормативно-правова база (міжнародні акти, Закони України, Укази Президента України, Постанови КМУ та інші підзаконні акти); стандарти (міжнародні, державні, галузеві, підприємств, норми, правила, вимоги та інше); ресурси (природні, матеріальні, фінансові, трудові), а також окремі інструменти державних, громадських і наддержавних організацій (договори, програми і, навіть, міжособистісні стосунки).

Виходячи з отриманих результатів, побудована модель публічного управління є взаємодією інституцій громадянського суспільства й інституцій державного управління, тобто, суб'єкт-суб'єктна взаємодія на засадах механізму зворотного зв'язку.

Висновки. Таким чином, пропонуємо нову парадигму орієнтирів публічного управління у вигляді дисциплінарної матриці. Побудовану модель публічного управління на засадах механізму зворотного зв'язку у суб'єкт-суб'єктній взаємодії можна розглядати як теоретико-методологічні засади для становлення науки публічного управління (*Public administration*) в Україні.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук Г. В. Государственное управление : [Учебное пособие] / Г. В. Атаманчук. – М. : Энциклопедия управленческих знаний, 2000. – 188 с.
2. Бакуменко В. Парадигма інноваційного розвитку суспільства: сучасні концепції реформування публічного управління // В. Бакуменко, С. Попов // Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 43.
3. Гаман П. І. Суб'єкт-об'єктна та комунікативна парадигми організації і функціонування місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / П. І. Гаман. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2011. – № 9. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_9_3
4. Державне управління в Україні / За заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка. – Львів : Львівська політехніка, 2002. – 352 с.
5. Державне управління та державна служба: словник-довідник / [уклад. О. Ю. Оболенський]. – К. : КНЕУ, 2005. – 480с.
6. Зворотній зв'язок // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B7%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%BE%D0%BA

7. Концептуальні засади розвитку галузі науки «Державне управління»: наук. розробка / кол. авт.: К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін, Л. І. Загайнова та ін.; за заг. ред. К. О. Ващенко, Ю. П. Сурміна, Л. І. Загайнової. – К. : НАДУ, 2013. – 48 с.

8. Князев С. Н. Наука в государственном управлении и государственное управление в науке / С. Н. Князев, И. И. Ганчеренок // Подготовка научных кадров высшей квалификации с целью обеспечения инновационного развития экономики: материалы междунар. науч.-практ. конф. / под ред. И. В. Войтова и др. – Минск: ГУ «БелИСА», 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.belisa.org.by/ru/izd/other/Kadr2006/kadr10.html>

9. Кун Томас. Структура наукових революцій / Томас Кун. – К. : Port-Royal, 2001. – 228 с.

10. Молодцов О. В. Сітьова парадигма територіального розвитку як наукова проблема. Держава та регіони / О. В. Молодцов // Аналітичний ресурс місцевого регіонального розвитку. Проект делегації України в Конгресі місцевих регіональних влад в Європі (КМПБ). – 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej2/txts/region/05movrnp.pdf>

11. Національна Стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки: Указ Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>

12. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>

13. Словник української мови: в 11 томах. – Том 4. – 1973. – С. 34.

14. Харченко Н. П. Поняття механізму держави, наукові пошуки теоретико-правової дефініції / Н. П. Харченко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2007. – Т. 20 (59). – № 2. – С. 278–284.

15. Цигульов С. Ю. Філософія людиноцентризму – парадигмальний шлях розвитку суспільства [Електронний ресурс] / С. Ю. Цигульов // Интеллект портал. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/17/tsygulyov.php>

16. Public administration // Wikipedia, the free encyclopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Public_administration

17. Shields, Patricia. Pragmatism as a Philosophy of Science: A Tool for Public Administration / Patricia Shields // Research in Public Administration. – Vol. 4. – 1998. – P. 195–225.

18. Shields, Patricia. Pragmatism as a Philosophy of Science: A Tool for Public Administration / Patricia Shields // Research in Public Administration. – Vol. 4. – 1998. – P. 199.

19. NASPAA International Web Portal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Globalmpa.net

20. Wilson, Woodrow. The Study of Administration / Woodrow Wilson // Political Science. – Quarterly 2.

* Червякова Ольга Володимирівна – доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом.

Стаття надійшла до редакції 06.02.2017 р.